

Kritik mot Kronofogdemyndigheten, som handlagt ärenden om utmätning av egendom i bankfack på ett felaktigt sätt

Anmälan

I en skrivelse, som kom in till JO den 12 juni 2009, anmälde AA Kronofogdemyndigheten, Boråskontoret. Av hennes anmälan och bifogade handlingar framgick följande.

Den 14 maj 2009 genomförde Kronofogdemyndigheten en förrättning avseende egendom i ett bankfack vilket disponerades gemensamt av henne och hennes tidigare make. Kontanter som tillhörde henne utmättes för makens skulder och sattes på ett skattekonto. Ett guldsmycke med en Buddhafigur togs om hand av förrättningsmannen. Smycket utmättes den 26 maj 2009. Hon överklagade till tingsrätten. Den 2 juni 2009 upphävdes utmättningsbesluten. Inget nytt lagrum åberopades. Hon vände sig till Kronofogdemyndigheten den 4, 5, 8 och 9 juni 2009 för att få tillbaka sina pengar. Den 9 juni 2009 fick hon besked om att hennes medel fanns på skattekonto. Hon fick inte veta på vilken grund pengarna innehölls. – Hon hade i efterhand fått veta att smycket, som tillhörde henne, hade värderats av Kronofogdemyndigheten utan att hon hade underrättats om det.

Utredning

Av muntliga upplysningar, som inhämtades från Kronofogdemyndigheten, framgick att beslut om provisorisk åtgärd enligt 6 kap. 12 § utsökningsbalken beträffande de kontanta medlen hade fattats den 17 juni 2009.

Kronofogdemyndighetens handlingar i de aktuella ärendena rekvirerades och gick igenom.

I en kompletterande skrivelse till JO framförde AA bl.a. att hon hade fått tillbaka sina pengar den 15 juli 2009. Hon framhöll att det inte hade förelegat något beslut om att innehålla pengarna från det att utmätningen hade upphävts den 2 juni 2009 till den 17 juni 2009 då beslut om provisorisk åtgärd hade fattats.

Kronofogdemyndigheten anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig över handläggningen av utmätningmålet E-76765-09 under tiden från den 2 juni 2009.

I anledning av AA:s klagomål hade Kronofogdemyndighetens huvudkontor begärt in ett yttrande från Västra verkställighetsavdelningen. Det yttrandet innehöll bl.a. följande.

Bakgrund

Den 14 maj 2009 ägde förrättning rum i bankfacket, nr 076 000 942-5, i Swedbanks lokaler i Kinna. Vid förrättningen närvarade kronoinspektörerna BB och CC. Enligt uppgift från förrättningsmännen kontaktades gäldenären när man var på plats i banklokalen med förfrågan om han kunde komma och öppna bankfacket. Gäldenären svarade att han inte hade möjlighet till det. Bankfacket öppnades därefter genom att det borrades upp. Bankpersonalen var med när bankfacket öppnades, men inte när förrättningsmännen gick igenom innehållet i bankfacket. I bankfacket påträffades ett guldsmycke föreställande Buddha samt flera kuvert innehållande sammanlagt 60 000 kr i kontanter. Kronofogdemyndigheten utmätte kontanterna samma dag. Då guldsmycket inte gick att värdera vid tillfället medtogs det till Kronofogdemyndighetens lokaler i Borås, för att därefter värderas och utmätas.

Underrättelse om utmätningen, delgivningskvitto och överklagandehänvisning skickades till gäldenären den 14 maj 2009 och till AA den 19 maj 2009.

Den 19 maj 2009 besökte AA och DD Kronofogdemyndighetens kontor i Borås. AA uppgav att hon hade för avsikt att överklaga utmätningen.

Den 26 maj 2009 utmätte Kronofogdemyndigheten även det påträffade guldsmycket.

Den 27 maj 2009 inkom AA:s överklagande av båda utmättningsbesluten.

Utmätningarna upphävdes den 2 juni 2009. Utmätningen av guldsmycket hävdes på grund av att guldsmycket efter utredning visat sig inte tillhöra gäldenären, utan AA. Utmätningen av de 60 000 kr upphävdes på grund av att det efter utmätningen framkommit att AA och DD innehade bankfacket gemensamt. Detta framkom efter det att handläggaren granskat bankfackskontraktet. När kronofogden upphävde utmättningsbesluten den 2 juni 2009, ansågs egendomen emellertid alltjämt utmättningsbar enligt 4 kap 19 § UB, varför utredning av den frågan påbörjades. Kuverten i vilka pengarna låg skickades iväg för översättning då det var handskrivet på thailändska på dem. Enligt uppgift från handläggaren visade översättningen att det var olika belopp som angavs på kuverten.

Efter det att utmätningen hävdes skickades även en begäran om rättelse av krediteringen till medelshanteringen i Göteborg, för att på så sätt återkalla kreditering hos Skatteverket och få pengarna återbetalade till Kronofogdemyndigheten. Enligt uppgift från handläggaren drog detta ut på tiden pga. arbetsanhopning.

Den 4 juni 2009 besökte AA och DD återigen Kronofogdemyndighetens kontor i Borås. De ville ha tillbaka kontanterna som Kronofogdemyndigheten utmätt, eftersom pengarna enligt dem tillhörde AA. De blev informerade om att det inte var möjligt eftersom pengarna hade satts in på Skatteverkets konto och ännu inte var tillgängliga för utbetalning. De upplystes vidare om att Kronofogdemyndigheten eventuellt hade för avsikt att utmäta dem på nytt, enligt 4 kap 19 § UB. Vid besöket ville handläggaren återlämna det smycke som tidigare utmätts till AA, men hon ville inte ta emot det eftersom hon ansåg att den person som felaktigt tagit det ifrån henne rätteligen skulle komma hem till henne och lämna tillbaka det. Smycket finns av denna anledning fortfarande kvar hos Kronofogdemyndigheten i Borås.

Efter samråd mellan handläggare, teamledare och kronofogde, beslutades den 17 juni 2009 att vidta en provisorisk åtgärd i enlighet med 6 kap 12 § UB. Avsikten med åtgärden var att utreda om det fanns förutsättningar att utmäta medlen enligt 4 kap 19 § 1 st. UB (i handläggarnotering har felaktigt angetts 2 st.) eller om de skulle återbetalas till AA. ---

Den 1 juli 2009 upphävdes den provisoriska åtgärden. Då det kommit till Kronofogdemyndighetens kännedom att AA och DD bodde på olika adresser, bedömdes någon utmätning enligt 4 kap 19 § 1 st UB inte kunna genomföras. Medlen skulle därför återbetalas till AA. Återbetalning skedde den 2 juli 2009.

Den 1 oktober 2009 inkom beslut från Vänersborgs tingsrätt, av vilket det framgick att ärendet hade avskrivits från vidare handläggning.

Bedömning

Avslutningsvis kan avdelningen konstatera att ett flertal fel i handläggningen av ärendet skett, bl.a. då halsbandet omhändertogs utan att något beslut om det fattades, och i samband med att utmätningen av medlen hävdes.

Ytterligare utbildning och genomgång av befintliga handledningar och rutiner på området kommer att ske för att säkerställa en god kvalitet i handläggningen framöver.

Kronofogdemyndighetens huvudkontor yttrade följande.

Sedan besluten om utmätning hade överklagats beslutade Kronofogdemyndigheten den 2 juni att upphäva båda utmätningensbesluten. Huvudregeln enligt 2 kap. 19 § UB är att Kronofogdemyndighetens beslut gäller omedelbart. Detta innebär att vad som har varit utmätt ska återlämnas skyndsamt. I ärendet har dock handläggande tjänsteman upplyst AA att beslutet att häva utmätningen av pengarna måste vinna laga kraft innan de kunde betalas ut. Enligt uppgift har handläggaren senare meddelat AA att beslutet inte behövde vinna laga kraft för att återbetalning skulle kunna ske, dvs. att beslutet gällde omedelbart.

Den 17 juni beslutade myndigheten att de tidigare utmätta pengarna skulle säkerställas med stöd av 6 kap. 12 § UB, s.k. provisorisk åtgärd, för att myndigheten skulle utreda om förutsättningarna för att utmäta pengarna med stöd av 4 kap. 19 § 1 st. UB förelåg. Den 1 juli hävdes beslutet eftersom någon utmätning inom den 14 dagars frist som gäller enligt 6 kap. 12 § UB inte hade fattats. Pengarna återkallades från Skatteverket den 2 juli av Kronofogdemyndigheten.

Kronofogdemyndighetens huvudkontor kan bara beklaga att det förekommit allvarliga handläggningsfel i ärendet och att dokumentationen har varit bristfällig. Huvudkontoret konstaterar att av avdelningens yttrande framgår att man kommer vidta åtgärder för att förhindra att liknande fel uppkommer framöver.

AA kommenterade remissvaret.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken gäller Kronofogdemyndighetens beslut omedelbart. Vite får dock inte utsökas innan det beslut, genom vilket Kronofogdemyndigheten har dömt ut vitet, har vunnit laga kraft.

Kan utmätning av viss lös egendom inte ske genast får Kronofogdemyndigheten, enligt 6 kap. 12 § utsökningsbalken, likväl vid behov ta egendomen i förvar eller vidta annan åtgärd som ska ske när utmätning av egendom av det aktuella slaget säkerställs. Åtgärden får inte bestå längre än som är nödvändigt. Har utmätning inte följt inom två veckor ska åtgärden hävas.

Bedömning

Av utredningen framgår att Kronofogdemyndigheten den 2 juni 2009 hävde utmätningen av de kontanta medel som AA hade gjort gällande tillhörde henne. Därefter fortsatte Kronofogdemyndigheten, i strid med stadgandet i 2 kap. 19 §

utsökningsbalken, att innehålla pengarna trots att något nytt beslut inte kom att fattas avseende medlen förrän drygt två veckor senare, den 17 juni 2009, då beslut om provisorisk åtgärd enligt 6 kap. 12 § utsökningsbalken meddelades. Under den mellanliggande tiden hade AA ingen möjlighet att få till stånd någon överprövning av Kronofogdemyndighetens åtgärd.

Av Kronofogdemyndighetens yttrande till JO framgår vidare att det inte heller då halsbandet medtogs från bankfacket i samband med förrättningen den 14 maj 2009 förelåg något beslut om utmätning eller provisorisk åtgärd avseende den omhändertagna egendomen. Halsbandet utmättes först i beslut den 26 maj 2009.

Kronofogdemyndigheten har således i båda fallen utan laglig grund omhändertagit och innehållit egendom. Som Kronofogdemyndigheten har anfört har det förekommit allvarliga handläggningsfel i ärendet. Myndigheten förtjänar därför kritik.